

บทที่ ๓

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงบรรยาย (Descriptive Research) เพื่อศึกษาเปรียบเทียบลักษณะเชิงจิตสังคมของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยที่มีต่อลักษณะที่พึงประสงค์ของอาจารย์

๔ ประชากรและกลุ่มตัวอย่างประชากร

ประชากรที่ใช้ศึกษาเพื่อการวิจัยครั้งนี้ เป็นนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ระดับปริญญาตรี ที่ลงทะเบียนเรียนในภาคต้น ปีการศึกษา ๒๕๒๗ ซึ่งมีจำนวนรวมทั้งสิ้น ๑๒,๓๗๓ คน ในคณะวิชา ๑๕ คณะ

กลุ่มตัวอย่างจากจำนวนนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี ผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยแบ่งคณะวิชา เพศ และระดับชั้นปี เป็นเกณฑ์ กำหนดการสุ่มตัวอย่างประมาณร้อยละ ๖ ของจำนวนประชากร ได้กลุ่มตัวอย่างเป็นจำนวน ๗๘๖ คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบวัดลักษณะเชิงจิตสังคมของ รอคิช ฟอรัมมิ (Rokeach's Dogmatism Scale Form E) และแบบสอบถามความคิดเห็นต่อลักษณะที่พึงประสงค์ของอาจารย์ เครื่องมือแบ่งออกได้เป็น ๔ ตอน ดังนี้

ตอนที่ ๑ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพหรือข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบ เป็นการถามข้อเท็จจริง เรื่อง เพศ คณะ ระดับชั้นปี ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความคาดหวังในอนาคต

ตอนที่ ๒ เป็นแบบวัดลักษณะเชิงจิตสังคมของ รอคิช (Rokeach's Dogmatism Scale Form E.) ซึ่งเป็นมาตรส่วนประเมินค่าแบบลิเคอร์ต (Likert) ที่ให้ผู้ตอบประเมินค่า ๑ - ๖ เลือกเพียงคำตอบเดียว ประกอบด้วยข้อคำถาม ๒๐ ข้อ ซึ่งปรับปรุงมา

จาก ประกอบ คูปรัดน์

ตอนที่ ๓ เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของนิสิตเกี่ยวกับลักษณะที่พึงประสงค์ของอาจารย์ แบบสอบถามนี้มีลักษณะเป็นข้อคำถามให้เลือกอย่างใดอย่างหนึ่ง (Forced choice questions) ซึ่งผู้วิจัยแปลมาจากข้อคำถามของงานวิจัยของ เลเนอर्डที่สอง (Leonard II 1973) ซึ่งมีคำถามรวม ๑๔ ข้อ

ตอนที่ ๔ เป็นข้อคำถามถึงระดับความพึงพอใจที่นิสิตมีต่ออาจารย์ในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การศึกษาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ศึกษาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ โดยดำเนินการตามลำดับขั้นดังนี้

๑. ศึกษาแนวคิด งานวิจัยเกี่ยวกับลักษณะอาจารย์ที่ดี อาจารย์ที่พึงประสงค์ หรือลักษณะอาจารย์ในอุดมคติ ตามทัศนะของนักการศึกษา รวมทั้งตามความคิดเห็นของนักศึกษา ศึกษา ลักษณะของนิสิตนักศึกษา แนวคิด และงานวิจัย เรื่อง ลักษณะเชิงลิทธิทัศน์ และแบบวัดลักษณะเชิงลิทธิทัศน์ของรอช (Robeach Dogmatism Scale) จากหนังสือ เอกสาร และผลงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องดังกล่าว

๒. แปลคำถามเกี่ยวกับลักษณะที่พึงประสงค์ของอาจารย์ จากคำถามในงานวิจัยของ เลเนอर्डที่สอง (Leonard II 1973) เรื่อง "Student Preferences for What Makes a Good College Teacher" ซึ่งประกอบด้วยข้อคำถามแบบให้เลือกตอบข้อใดข้อหนึ่ง รวมทั้งสิ้น ๑๔ ข้อคำถาม เพื่อสอบถามความคิดเห็นของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยที่มีต่อลักษณะที่พึงประสงค์ของอาจารย์ซึ่งผู้วิจัยนำ ไปหาความตรงด้านเนื้อหา (Content Validity) ของแบบสอบถาม โดยขอให้ผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษา จำนวน ๖ ท่าน ช่วยพิจารณาข้อความในแบบสอบถามว่าแต่ละข้อสามารถวัดสิ่งที่ต้องการจะวัดได้หรือไม่ และนำข้อเสนอนี้มาจากท่านผู้ทรงคุณวุฒิมาแก้ไข ปรับปรุงแบบสอบถาม คณะผู้ทรงคุณวุฒิได้แก่

๒.๑ รองศาสตราจารย์ ดร.มทิพย์ เมธาคุณวุฒิ หัวหน้าภาควิชาอุดมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

๒.๒ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประกอบ คูปรัดน์ อาจารย์ประจำภาควิชาอุดม

ศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

๒.๓ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุกัญญา ไชวโรจน์กุล อาจารย์ประจำภาควิชา

อุดมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

๒.๔ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พรชูลี คุณานุกร อาจารย์ประจำภาควิชาอุดม

ศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

๒.๕ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธิดารัตน์ บุญนุษ อาจารย์ประจำภาควิชาอุดม

ศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

๒.๖ อาจารย์ ดร.พฤทธิ ศิริบรรณพิทักษ์ อาจารย์ประจำภาควิชาสารัตถ

ศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

๓. ศึกษาแบบวัดลักษณะเชิงสัทธัตถ์ของรอกีช (Rokeach's Dogmatism Scale)

ฟอร์มี ซึ่งมีข้อคำถาม จำนวน ๔๐ ข้อ เป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale)

ของลิเคอร์ท (Likert) ที่ให้ผู้ตอบประเมินค่า ๑ - ๖ เลือกเพียงคำตอบเดียว ในการตรวจ

ให้คะแนนเพื่อแปลความข้อมูล ที่พิจารณาจากคำตอบของกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้ ถ้าตอบว่า

เห็นด้วยอย่างยิ่ง ให้ ๖ คะแนน

เห็นด้วย ให้ ๕ คะแนน

เห็นด้วยบางส่วน ให้ ๔ คะแนน

ไม่เห็นด้วยบางส่วน ให้ ๓ คะแนน

ไม่เห็นด้วย ให้ ๒ คะแนน

ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ให้ ๑ คะแนน

เพื่อความสะดวกในการตอบแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยได้พิจารณาเลือกข้อคำถามจาก

แบบวัดโดยคงข้อคำถามซึ่งถามเพื่อวัดลักษณะต่าง ๆ ตามแบบวัดลักษณะเชิงสัทธัตถ์ ไว้ทั้งหมด

ตามฟอร์มี นี้ แต่ลดจำนวนข้อคำถามให้เหลือเพียง ๒๐ ข้อ เพื่อให้สั้นและกระชับรัดกุมเหมาะ

กับการสอบถามความคิดเห็นจากกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นนิสิตในระดับปริญญาตรี

๔. นำแบบวัดลักษณะเชิงสัทธัตถ์ไปทดลองใช้ (Try out) กับกลุ่มที่รู้จัก (Known

Groups) ได้แก่กลุ่มอาจารย์ทางสังคมศาสตร์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งเป็นกลุ่มที่มีลักษณะ

เชิงสัทธัตถ์ต่ำ และกลุ่มตำรวจระดับต่ำกว่าสัญญาบัตรหรือเทียบเท่า ซึ่งเป็นกลุ่มที่มีลักษณะเชิงสัทธัตถ์

สูง จำนวนกลุ่มละ ๓๐ คน เปรียบเทียบความแตกต่างด้วยการวิเคราะห์ค่าที (T - test)

ผลการวิเคราะห์ปรากฏว่า กลุ่มตัวอย่างอาจารย์และตำรวจ มีคะแนนค่าเฉลี่ยลักษณะเชิง
 สิทธิอันดี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .๐๕ จากการทดสอบความแตกต่างรายข้อ พบ
 ความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระหว่างกลุ่มตัวอย่าง ๒ กลุ่ม ในข้อคำถาม ๑๑ ข้อ จาก
 คำถามทั้งสิ้น ๒๐ ข้อ ผลการทดสอบค่าที (T - test) ปรากฏในตารางที่ ๑ ภาคผนวก ค.
 หน้า ๑๓๔

นอกจากนี้ ได้นำแบบวัดลักษณะเชิงสิทธิอันดี ไปศึกษาเพื่อวัดความสอดคล้องภายใน
 (Measure of Internal Consistency) โดยคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของ
 เพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient) พบว่า ข้อคำถาม
 ของแบบวัดมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .๐๕ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของข้อคำถาม
 รายข้อ ปรากฏในตารางที่ ๒ ภาคผนวก ค. หน้า ๑๔๒

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เริ่มเก็บรวบรวมข้อมูลตั้งแต่วันที่ ๒๔ กันยายน ๒๕๒๗ ถึง
 วันที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๒๗ โดยผู้วิจัยขอความร่วมมือจากอาจารย์ และเจ้าหน้าที่ประจำคณะ
 ต่าง ๆ เพื่อประสานงานในการแจก และเก็บรวบรวมแบบสอบถาม และผู้วิจัยได้แจกและเก็บ
 แบบสอบถามด้วยตนเองบางส่วน ผลจากการเก็บรวบรวมข้อมูล ปรากฏว่า แบบสอบถามได้
 ส่งออกไปรวมทั้งสิ้นเป็นจำนวน ๙๒๐ ชุด มีผู้ตอบแบบสอบถามที่ได้รับคืนมา และสมบูรณ์รวมทั้งสิ้น
 ๗๙๖ ชุด คิดเป็นแบบสอบถามได้รับคืนเป็นร้อยละ ๘๖.๕๒

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ ๑ แสดงจำนวนของกลุ่มตัวอย่างและจำนวนแบบสอบถามที่ได้รับคืนมา จำแนกตามคณะ

คณะ	จำนวนแบบสอบถาม ที่ส่งออกไป	จำนวนแบบสอบถาม ที่ได้รับคืน	คิดเป็น ร้อยละ
๑. คณะครุศาสตร์	๕๐	๘๓	๕๒.๒๒
๒. คณะทันตแพทยศาสตร์	๕๕	๓๕	๗๗.๗๘
๓. คณะนิติศาสตร์	๕๕	๓๙	๗๖.๖๗
๔. คณะนิเทศศาสตร์	๕๐	๓๒	๘๐.๐๐
๕. คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี	๑๑๕	๑๐๙	๙๔.๗๘
๖. คณะแพทยศาสตร์	๖๐	๕๒	๘๖.๖๗
๗. คณะเภสัชศาสตร์	๕๕	๓๖	๘๐.๐๐
๘. คณะรัฐศาสตร์	๖๕	๕๘	๘๙.๒๓
๙. คณะวิทยาศาสตร์	๖๕	๕๙	๙๐.๗๖
๑๐. คณะวิศวกรรมศาสตร์	๑๒๐	๑๐๑	๘๔.๑๗
๑๑. คณะศิลปกรรมศาสตร์	๓๖	๓๑	๘๖.๑๑
๑๒. คณะเศรษฐศาสตร์	๕๒	๓๘	๙๐.๕๘
๑๓. คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์	๕๗	๓๖	๗๖.๕๙
๑๔. คณะสัตวแพทยศาสตร์	๕๐	๓๓	๘๒.๕๐
๑๕. คณะอักษรศาสตร์	๖๕	๕๔	๘๓.๐๘
รวม	๙๒๐	๗๙๖	๘๖.๕๒

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้รับจากการวิจัย ได้ทำการวิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติ ดังนี้

๑. ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของกลุ่มตัวอย่าง วิเคราะห์ด้วยการแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ จำแนกตามเพศ ระดับชั้นปี คณะวิชา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความคาดหวังในอนาคต

๒. ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะเชิงสัทธินต์ วิเคราะห์ด้วยการคำนวณหาค่าเฉลี่ยหรือมัธยฐานเลขคณิต (Arithmetic Mean) และหาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และเปรียบเทียบความแตกต่างของลักษณะเชิงสัทธินต์ ตามตัวแปรเพศ ด้วยการวิเคราะห์ค่าที (T - test) ตามตัวแปร ระดับชั้นปี คณะ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความคาดหวังในอนาคต ด้วยการหาค่าการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (ANOVA) เมื่อพบความแตกต่างจะทำการทดสอบทีละคู่โดยวิธีทดสอบของเชฟเฟ่ (Scheffé's Multiple Comparison on Treatment Means)

๓. ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยที่มีต่อลักษณะที่พึงประสงค์ของอาจารย์ วิเคราะห์ด้วยการหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ และเปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเห็น จำแนกตามตัวแปร เพศ ระดับ ชั้นปี คณะ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความคาดหวังในอนาคต และตามตัวแปร ลักษณะเชิงสัทธินต์สูง ต่ำ โดยการทดสอบค่าไคสแควร์ (Chi - square)

๔. ข้อมูลเรื่องระดับความพึงพอใจในอาจารย์ของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย วิเคราะห์ด้วยการหาค่าความถี่ และค่าร้อยละ และเปรียบเทียบระดับความพึงพอใจในอาจารย์ จำแนกตามตัวแปร เพศ ระดับชั้นปี สาขาวิชา (สังคมศาสตร์ และวิทยาศาสตร์) กับ กลุ่มนิสิตที่มีลักษณะเชิงสัทธินต์ต่ำ - สูง โดยการทดสอบค่าไคสแควร์ (Chi - square)

สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการทางสถิติดังกล่าวมาแล้วนี้ ผู้วิจัยได้หาค่าสถิติ และทำการทดสอบทางสถิติ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS (Statistical Package for the Social Science) ของสถาบันบริการคอมพิวเตอร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย